

Prosjektrapport: Folder til barn om miljøparagrafen i Grunnloven § 110b inntil 13 mai 2014, deretter 112.

Prosjektansvarlige: Linda Engstad, informasjonsleder i Miljøagentene og styreleder Halfdan Wiik i Besteforeldrenes klimaaksjon. Praktisk prosjektansvarlig Mette Newth, styremedlem i Besteforeldrene klimaaksjon.

Foldertekst: Mette Newth med faglige konsulenter: prof. Ole Kristian Fauchald og prof. dr. juris Beate Sjøfjell. Tekstbidrag: Knut Nærum, barneombud Anne Lindboe og miljøagentene Elias og Kaja.

Design og produksjonsansvarlig: Ingvild Wollstad.

Forløp – prosjekt og kostnader.

Vinteren 2014 søkte Besteforeldrenes klimaaksjon (BKA) og Miljøagentene (Ma) UNESCO Norge om støtte stor kr.70.000 til produksjon og distribusjon av en folder beregnet på 4 til 7 klassetrinn i landets skoler med tema Grunnlovens § 110b, den såkalte miljøparagrafen. Lanseringsdato ble satt til den 5. juni, dvs. FNs Verdens Miljødag.

I mars innvilget UNESCO hele beløpet, og arbeidet med manus, design, faglig konsulentbistand og utprøving av folder ble straks videreført av Miljøagentene og Besteforeldreaksjonens felles arbeidsgruppe. Samtidig ble trykking av 20.000 foldere bestilt med levering medio mai. Dessverre var organisasjonene ganske uforberedt på at Stortingets behandling av eventuell modernisering av språket i Grunnloven også kunne innebære at enkelte paragrafer endret nummer. Da vår folder forelå ferdig trykt i mai hadde Stortinget både endret språk og nummer fra § 110b til 112, en i seg selv gledelig begivenhet, men endringen skapte store problemer for oss. I all hast ble godt synlige klistremerker med tekst: " *OBS. Miljøparagrafen heter nå § 112*" trykt og manuelt påført foldere som ble distribuert til skoler og publikum generelt. Samtidig ble en mindre opplag foldere trykket med korrekt §-nummer 112. Stortingsrepresentanter, regjering, presse mv. fikk både folder med nytt og gammelt nummer.

Videre ble folderen spredt via arrangementer flere steder i landet den 5 juni: bl.a. i Oslo, med møte mellom representanter for presidentskapet og partiene på Stortinget og 100 barn fra Lakkegata skole, miljøagenter og besteforeldre, og folkemøte i Bergen som avslutning på klimamarsjen Os - Bergen. Folderen vakte stor interesse også i andre organisasjoner og miljøer, og ble spredt på ulike arrangementer ut over sommeren.

Høsten 2014 startet et nytt vellykket formidlingsintensiv overfor landets skoler, folke- og skolebibliotek, og folderen spres og presenteres i forbindelse med den landsomfattende Klimafestivalen § 112 (30.12 2014 -10.1.2015) i regi av Norsk klimanettverk. Alt i alt har distribusjonen av folderen til ulike målgrupper svart til våre forventninger, ikke minst takket være en betydelig innsats fra våre frivillige.

De uforutsette ekstra produksjonsutgiftene ble en stor belastning på et ellers nøkternt budsjett. Organisasjonenes egenandel har dekket administrative kostnader og direkte utgifter for det store antall frivillige som har arbeidet for og med folderen. På grunn av økonomi måtte distribusjon av folderen til landets skoler høsten 2014 via det profesjonelle distribusjonsfirmaet SubjectAid derfor begrenses. Men den store interessen blant de mer enn 60 skolene som etter skolestart fikk og har brukt folderen om § 112 er et oppmuntrende bevis på at det er svært viktig å fortsette formidling, og ikke minst besøke skoler og samtale med elever om lærere om betydningen av at voksne og barn føler eierskap til loven som skal beskytte naturen for dagens mennesker og ettertiden.

Formidlingsmål.

Lovtekster, selv i moderne språkdrakt, er ofte vanskelig tilgjengelige for borgere flest, og ikke minst for barn. Språklig tilgjengelighet er en forutsetning for medvirkning i utvikling av demokratiet, og det er en nøkkel til deltakelse i samfunnsdebatten. Vårt mål var å presentere § 112 i en form og et

språk som viser barn at loven er et demokratisk redskap for alle borgere, som også forplikter staten.

I presentasjonen la vi hovedvekt på vår rett og statens ansvar, og hvor avgjørende føre-var-handling er for Jorda vår og de som kommer etter oss. Et spesielt viktig etisk aspekt er «rettferdighet mellom generasjonene». Dette gjør seg stadig sterkere gjeldende i klimapolitisk debatt. «Speilbildet» av en rett er ansvar. «Rettferdighet mellom generasjonene» er et moralsk ansvar vi alle har for å ta vare på Jorda også for generasjoner som vi aldri skal møte. Dette ansvaret må også dagens barn lære, for de er framtidens naturforvaltere.

Selv om folderen tilsynelatende er lettfattelig, er temaet komplisert og krever utdypning og diskusjon. I videre formidling av folderen bruker vi både sosiale medier og klasserom, bibliotek og eldresentre, klimakafeer, torgallmenning og stortingsplass, alt for å inspirere voksne og barn til å omgjøre engasjement til handling.

Norge er ett av en håndfull land i verden som har vært fremsynte nok til å fastslå i Grunnloven at etterkommerne våre har samme rett til en sunn og mangfoldig natur som oss. Det er et faktum som forplikter, men også et forhold som vekker interesse i andre land. Særlig i USA er interessen stor for å aktivisere Konstitusjonen til fordel for barn og unges klima og miljø i dag og i framtiden.

Besteforeldrenes klimaaksjon oversatte folderen til engelsk og presenterte den i september 2014 for utvalgte canadiske og amerikanske organisasjoner, deriblant For Our Grandchildren (Can), Our Children's Trust (USA).

Rapporten er ført i pennen av
Mette Newth, prosjektansvarlig,
Besteforeldrenes klimaaksjon.
Avsluttet 02.01.2015